

Проблеми на транскрибирането на
антични имена на български

<http://theseus.proclassics.org>

- **ѕ** съответства на гръцката буква **σ/ ς** (сигма), която на български се предава като “**с**”, а когато се намира между гласни – обикновено като “**з**”, напр. Socrates – Сократ, но Isocrates – Изократ и Sisyphus – Сизиф.

- В гръцки сигма между гласни никога не е била изговаряна като [з], но у нас подобно изписване се е наложило под влияние на произношението в латински език. Ако това σ/s се намира непосредствено пред окончание, което на български отпада, то се предава като “с”, а не като “з”, напр. в Pegasus – Пегас (изключение от това правило е името на цар Крез – Кроїσος). Правилното произношение е отразено и в отделни случаи като Посейдон.

Проверка:
Енциклопедичен справочник “Антична литература”

ИЗОКРА́Т (*Izokrátes*) – 436–338 г. пр. Хр. – стгр. оратор и *ретор*. Роден в Атина; получава солидно образование при Продик*, Тизий*, Терамен и Горгий*, когото вер. среща в Тесалия. Баща му се разорява през Пелопонеската война и материалните затруднения принуждават И. да пише речи по частни дела – става *логограф*. През 390 г. пр. Хр. прекратява публичните си речи поради отслабналия си глас и основава реторска школа. В нея учат видни политици като Тимотей и Ликург*, а от

Изократ

Търсене

Около 3 140 резултата (0.19 секунди)

[Разширено търсене](#)

Всички

Още

Мрежата

Страници, написани
на български

Страници от България

Още опции

[Изократ — Уикицитат](#)

11 ноем. 2008 ... **Изократ**. от Уикицитат. Направо към: навигация, търсене. „Задоволявай се с настоящето, но се стреми към по-добро. ...

bg.wikiquote.org/wiki/Изократ - [Кеширана версия](#) - [Подобни](#)

[Balkanatolia : Речи : Изократ](#)

Изократ е наричан вдъхновител на хуманизма, възпитател на Европа и баща на модерното либерално образование. Разказват, че когато получил от своите ученици ...

books.balkanatolia.com/c/sl.../rechi-izokrat.html - [Кеширана версия](#)

[book.store.bg - Речи - Изократ](#)

Купете книгата "Речи - **Изократ**" на "Фондация за българска литература" с евтина доставка до адрес и плащане при получаване от book.store.bg - най-голямата ...

www.book.store.bg/p31950/rechi-izokrat.html - [Кеширана версия](#)

[История на Атина](#)

Но дори той е имал своя опонент в старогръцкия оратор и ретор **Изократ** (436 - 338 ... Ще започна с олигархистите Сред тях се открояват Антифонт и **Изократ**,но ...

www.bg-history.info/smf/index.php?... - [Кеширана версия](#) - [Подобни](#)

[старогръцки афоризми](#)

Изократ; Верни са не които говорят според душата ти, а които се противят на ... **Изократ**; Ако не може да не се говори за нещо вече казано от другите, ...

www.izvorite.com/text/text89.htm - [Кеширана версия](#) - [Подобни](#)

Исократ

Търсене

Около 66 200 резултата (0.31 секунди)

[Разширено търсене](#)

Всички

Още

Мрежата

Страници, написани
на български

Страници от България

Още опции

[Исократ — Уикипедия](#)

Исократ е роден през 436 г. пр.н.е. в Атина в богато семейство. Получава добро образование, като се предполага че учи заедно с Горгий и Сократ. Възгледите ...
bg.wikipedia.org/wiki/Исократ - [Кеширана версия](#) - [Подобни](#)

[Ianko Iankov: ИСОКРАТ](#)

Исократ (436-338 г. пр. Хр.) е виден атински оратор, учител по риторика и публицист. Баща му е бил състоятелен собственик на работилница за музикални ...
iankov.blogspot.com/.../blog-post_103.html - [Кеширана версия](#) - [Подобни](#)

[Исократ \(436-338 г. пр. Хр.\) - АРГУМЕНТИ](#)

14 мар 2008 ... **Исократ** е съвременник на Платон и двамата имат дълбоки различия по отношение на ролята на философията и реториката за образованието на ...
www.argumenti.org/stories.php?story... - [Кеширана версия](#)

[Националност на Александър Македонски - ALL.BG Форуми](#)

27 публикации - 7 автора - Последна публикация: 30 Май 2009
Re: Фактите - **Исократ**, Atropos, 10.10.2008 22:57 . * Re: Фактите - Проф. Пол Картлиц - Makedones_MKD, 11.10.2008 01:22 ...
forum.all.bg/showthreaded.php/Cat/0/.../vc/1 - [Кеширана версия](#)

[Interests - \[Превод на страницата \]](#)

Results for communities interested in "**Исократ**". 2 matches: ... Results for users interested in "**Исократ**". More fun stuff can be found on the interests page ...
www.livejournal.com/interests.bml?int=Исократ

[Исократ. XII. Панафинеийская речь. - \[Превод на страницата \]](#)

ancientrome.ru/antlitr/isocrates/pan12f.htm - [Подобни](#)

[Исократ — Викицитатник - \[Превод на страницата \]](#)

- Изоκρατ (авт.)
- Ἴσοκράτης, ους, ὁ (στгр.)
- Isocrates, is, m. (лат.)
- Isocrates (англ.)
- Isokrates (нем.)
- Isocrate (фр.)
- Исократ (рус.)

Общи правила за предаване на окончанията на гръцките имена

- Окончанието -os (латинизирано -us) обикновено се пропуска и на български името завършва на предхождащата го съгласна, напр. Theodoros – Теодор. Гръцкото окончание -os се запазва при някои топоними, най-вече двусрични имена на острови като Делос, Лемнос, Имброс, но и Кносос, Одесос.

- Окончанията -as и -es при имена от мъжки род обикновено също отпадат, напр. Diomedes – Диомед; могат да се запазят при някои двусрични имена като Hermes – Хермес.

- Окончанието -as обаче се свързва и с гръцки имена от друг склонитбен тип, при които на български му отговаря -ант, напр. Athamas – Атамант; под -es също може да се крие тип имена, изискващи на български -ет, напр. Sebes – Кебет, затова за тези случаи винаги е необходима проверка.

- Ако пред изпадащо окончание има група от две съгласни, като първата от тях е няма (б, п, ф, г, к, х, д, т, в), а втората е р, л, м или н, пред нея се поставя -ъ-: Cyprus – Кипър, Kadmos/Cadmus – Кадъм, Sophocles – Софокъл, Epidaurus – Епидавър.

- Ако пред изпадащо окончание -os или -as има гласна (-eas, -aos, -ias, -ios, -oos и пр.), в български му съответства -й (-ей, -ай, -ий, -ий, -ой), напр. Lysias – Лизий, Antinoos – Антиной; окончанията -aios/-aeus и -eios предаваме като -ей, напр. Alkaios – Алкей. Окончанието -eus се предава като -ей, напр. Theseus – Тезей.

- Окончанието -он при мъжки имена може да се предаде като -он или -онт в зависимост от склонитбения тип, затова при такива имена се налага проверка, напр. Alciphron – Алкифрон, но Xenophon – Ксенофонт.

- Окончанието -is, ако е за име от мъжки род, се предава обикновено като -ид, ако е за женски – като -ида, напр. Theognis – Теогнид, Isis – Изида.

Както за чуждите нарицателни, така и за собствените имена у нас има някакво смущение, несигурност в транскрипцията им на български. Не говоря за липса на единство, а за смущение и за несигурност. Защото единство на установеност, или, по-право, логически установени принципи няма и не може да има в никоя книжнина по този въпрос.

Александър Балабанов